

TÜRKİYE'DE İŞİTME YETERSİZLİĞİNE YÖNELİK ÖLÇME ARAÇLARININ İNCELENMESİ

Arş. Gör. Ahmet Serhat UÇAR

Anadolu Üniversitesi

asucar@anadolu.edu.tr

Arş. Gör. Kadriye UÇAR

Adnan Menderes Üniversitesi

kadriye.baki@adu.edu.tr

Öğr. Gör. Dr. Havva Aysun KARABULUT

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

havvakarabulut@ibu.edu.tr

ÖZET

Ülkemizde işitme yetersizliği olan bireylere yönelik eğitim çabalarının oldukça yeni olduğunu söylemek mümkündür. 1989 yılında açılan ilk öğretmen yetiştirme programından bu yana önemli araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarının derlenmesinin araştırmacılara rehberlik edeceği düşünülmektedir. Bu bağlamda gerçekleştirilen taramada 1980-2020 yılları arasında ülkemizde işitme yetersizliği olan bireylere yönelik geliştirilen ya da uyarlanan 13 veri toplama aracına rastlanmıştır. 2000 yılına kadar geliştirilen 3 ölçek, bilgilerine ulaşamadığı için incelemeye alınamamış, inceleme 10 ölçme aracıyla gerçekleştirilmiştir. Veri toplama araçları ölçtükleri özellikler bakımından önemli ölçüde çeşitlenmektedir. Bu özellikler kelime ayırt etme düzeyinde işitsel beceriler, kaynaştırma ortamında işitme engelli öğrencilerin yaşadıkları güçlükler, müziksel işitme becerileri, işitme cihazı performansının profili, okuma becerisi ve stratejisi, tutum, sosyal ve duygusal etkilenim, ritim ve işitme kaybının 18-64 yaş arası bireylerin günlük yaşamlarındaki etkileri olarak karşımıza çıkmaktadır. Veri toplama araçlarının odaklandıkları alt boyutlar ise örüntü algılama, kelime ayırt etme, öğretmenin sınıf içi davranışı, öğrencinin sınıf içi güçlükleri, öğrencinin sınıf içi güçlükleri, ezgisel, ritimsel ve tınısal ses yüksekliği, iletişim kolaylığı, yankılanma, arka planda seslerin olması durumunda iletişim, çevreden gelen beklenmedik seslerin kabul edilmesi, okuduğunu anlama, okuduğunu anlatma, boşluk doldurma, ilgi ve yarar, yetersizlik, yapısal gereklilik, sosyal, duygusal, iki dördlük ritim kalıbı, dört dördlük ritim kalıbı, çevre, aktivite ve duygulardır. Veri toplama araçlarının önemli bir kısmının (f: 9) geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları bulunurken bir tanesinin bulunmamaktadır. Nispeten yeni sayılabilecek işitme yetersizliği olan bireylerin eğitimine ilişkin veri toplama araçlarında çeşitlenmeye gereksinim duyulduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: İşitme Yetersizliği, Veri Toplama Araçları, Derleme.